

Respons

Usbekistan: Presidentvalget i desember 2007

Problemstilling/spørsmål:

- Har det vært rapportert om at folk ble tvunget til å stemme på president Karimov under presidentvalget i desember 2007?
- Hva var mahallaenes rolle i forbindelse med valget? Var mahallaene med på å dele ut forhåndsutfylte stemmesedler?
- Var det mange som ikke deltok i valget?
- Har det vært rapportert om at folk fikk problemer i etterkant av valget fordi de ikke stemte, evt. ikke stemte på Karimov, eller fordi de oppfordret andre til å ikke stemme på Karimov? Hva var i så fall reaksjonene?

Har det vært rapportert om at folk ble presset til å stemme på president Karimov under presidentvalget i 23. desember 2007?

I Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europas (OSSE) rapport fra presidentvalget i desember 2007 opplyses det ingenting om at innbyggerne ble tvunget til å stemme på president Karimov.¹ Det opplyses imidlertid at mange av OSSEs betingelser for et rettferdig og demokratisk valg ikke ble oppfylt. Rapporten viser til at de fire øvrige kandidatene som stilte til valg i realiteten støttet opp om Karimovs politikk og at det dermed ikke var noe reelt valg. De som representerte alternative synspunkter ble hindret i å bli registrert og ble dermed ikke nominert til presidentkandidater. Rapporten beskriver en sterk statlig kontroll av media forut for valget. Det var ingen mediaoverførte debatter mellom kandidatene og ingen intervjuer med den enkelte kandidat. Velgerne hadde dermed ingen mulighet til å få høre og se andre kandidater enn President Karimov. Valgoppslutningen var ifølge offisielle tall 90,6 %. Karimov fikk ifølge offisielle tall 88,1 % av stemmene (OSCE 2007, s.17).

¹ OSSE/ODIHR (The Office for Democratic Institutions and Human Rights) hadde kun en begrenset valgobservasjon av presidentvalget pga. at valget i realiteten manglet konkurrerende kandidater.

US State Department rapporterer heller ikke om tvang overfor befolkningen til å stemme på Karimov. Det vises imidlertid til befolkningens mangel på valg siden mulighetene til å få registrert en person som presidentkandidat er svært begrensede (US State Department 2008).

En menneskerettighetsaktivist fra Usbekistan, bosatt i Europa, opplyser at hun ikke har hørt om at folk har blitt tvunget til å stemme på Karimov, men opplyser samtidig at hun ikke kjenner detaljene rundt valget (e-postutveksling oktober 2009). En usbeker som representerer en internasjonal organisasjon i Europa opplyser at heller ikke han har hørt om tilfeller av tvang under valget (e-postutveksling oktober 2009).

En usbekisk journalist som arbeider og bor i Europa opplyser at presidentvalget ikke var et reelt valg siden kandidatene ikke utgjorde et alternativ til Karimov. Han opplyser at ingen av de fire øvrige kandidatene var kjent for offentligheten. Kilden opplyser at lokale myndigheter drev utstrakt agitasjon for å få folk til å stemme på Karimov. Hvorvidt det ble brukt regelrett tvang vet han ikke, men han opplyser at befolkningen ikke torde annet enn å stemme på Karimov (e-postutveksling og telefonsamtale oktober 2009).

En usbekisk flyktning opplyser imidlertid at han personlig var vitne til stemmetvang under presidentvalget i 2007. Han nevner som eksempel at alle på en fabrikk fikk beskjed om at de måtte gå og stemme på Karimov (intervju i Osj, november 2008).² Kilden utdypet ikke hvilke sanksjoner det ble truet med om fabrikkarbeiderne ikke gjorde som de fikk beskjed om.

President Karimov ble tatt i ed og startet sin tredje presidentperiode 16. januar 2008 (US State Department 2009).

Hva var mahallaenes rolle i forbindelse med valget? Var mahallaene med på å dele ut forhåndsutfylte stemmesedler?

Den usbekiske journalisten opplyser at mahallaene hadde sin rolle å spille under forberedelsene til valget. Kilden viser til det sterke kollektive presset som eksisterer i det usbekiske samfunn, og at det foreligger mange uskrevne regler. Et kollektivt press om å stemme på Karimov førte til at mange var redde og følte seg forpliktet til å stemme. Alternativene var å stemme på Karimov eller ikke å stemme. Kilden kjenner ikke til at mahallaene var med på å forhåndsutfylle stemmesedler, men ser ikke bort ifra at det kan ha skjedd (e-postutveksling og telefonsamtale oktober 2009).

De øvrige kildene Landinfo har vært i kontakt med, uttalte seg ikke om mahallaens rolle.

Var det mange som ikke deltok i valget?

Det er en gjengs oppfatning at det foregikk en utstrakt falsifisering under presidentvalget.

Den usbekiske journalisten opplyser at det foregikk utstrakt falsifisering av valgresultatet, og at et oppmøte på over 90 % langt fra stemmer med virkeligheten (e-postutveksling og telefonsamtale oktober 2009).

² Landinfo besøkte grensebyen til Usbekistan, Osj, som ligger i Kirgisistan, på tjenestereise i november 2008.

Den samme journalisten opplyser at han kjenner til en person som kom med en stor bunke pass for å stemme for alle disse. Flyktningen opplyser at valget var så åpenbart falsifisert at ingen brydde seg (intervju i Osj, november 2008).

Har det vært rapportert om at folk fikk problemer i etterkant av valget fordi de ikke stemte, evt. ikke stemte på Karimov, eller fordi de oppfordret andre til å ikke stemme på Karimov? Hva var i så fall reaksjonene?

Landinfo har søkt i den anerkjente landinformasjonsportalen www.refworld.org, og har ikke funnet informasjon om at personer som ikke stemte ved Presidentvalget har blitt utsatt for reaksjoner i etterkant av valget.

En Usbekistan-kjenner og representant for en internasjonal humanitær organisasjon er heller ikke kjent med at personer som ikke stemte ved valget har vært utsatt for arrestasjoner eller fått andre reaksjoner (e-postutveksling mai 2008). Den usbekiske flyktningen som selv var i Usbekistan under valget i 2007 kjenner heller ikke til at personer ble arrestert for å ha unnlatt å stemme (intervju i Osj, november 2008). Heller ikke de ovennevnte kildene Landinfo har vært i kontakt med har opplysninger om at personer har vært utsatt for reaksjoner for ikke å ha stemt ved valget (e-postutveksling oktober 2009).

Den usbekiske journalisten opplyser imidlertid at typiske reaksjoner vil kunne være press fra samfunnet i form av hindringer i arbeidslivet. Han nevner som eksempel forhold som gjør at det blir vanskelig å drive forretningsvirksomhet pga. spesielle påbud, nekting av tillatelse for å kjøre taxi for sjåfører, ekstra skattekrav for de som driver forretninger. Kilden utelukker at noen kan ha blitt arrestert for ikke å ha avgitt stemme (e-postutveksling og telefonsamtale oktober 2009).

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Muntlige kilder

- Usbekisk flyktning. Intervju i Osj, Kirgisistan, november 2008.
- Usbekisk journalist bosatt i Europa. E-postutveksling og telefonsamtale oktober 2009.
- Usbekisk menneskerettighetsaktivist bosatt i Europa. E-postutveksling oktober 2009.
- Usbekisk representant for internasjonal organisasjon i Europa. E-postutveksling oktober 2009.
- Usbekistan-kjenner og representant for internasjonal organisasjon. E-postutveksling mai 2009.

Slettet: 6

Skriftlige kilder

- Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) (2007, 23. Desember). *Republic of Uzbekistan Presidential Election 23 December 2007. OSCE/ODHIR Limited Election Observation Mission Final Report*. OSCE: Warsawa. Tilgjengelig fra http://www.osce.org/documents/odhr/2008/04/30832_en.pdf [lastet ned 19.10 2009]
- U.S. State Department (2008, 11. mars). *Country Report on Human Rights Practices. Uzbekistan 2007*. Washington, DC: U.S. State Department. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2007/100623.htm> [lastet ned 21.10.2009]
- U.S. State Department (2009, 25. februar). *Country Report on Human Rights Practices. Uzbekistan 2008*. Washington, DC: U.S. State Department. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/sca/119143.htm> [lastet ned 21.10.2009]

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.